

OBRTNIŠKI GLASILO ZAVODA GLASNIK ZA POSPEŠEVANJE OBRTI ZBORNICE ZA TOI V LJUBLJANI

Ljubljana, 1933

Štev. 4.—10.

V S E B I N A

Pomen tujih jezikov za obrtnika — Prof. Josip Jeras . . .	50
Lastna preskrba hiše z vodo — Milan Nahfigal . . .	51
Priprava za mojstrski izpit — Dr. Josip Pretnar . . .	54
Kateri kandidali so prestali mojstrski izpit? . . .	61

KDOR PODPIRA SVOJ LIST,
KORISTI SAM SEBI!

Naročnina znaša za vse leto 25 Din, za pol leta 13 Din, za četrt leta 7 Din, cena posamezni številk Din 2.50. // Plača in toži se v Ljubljani. // Inserati po dogovoru. // Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Beethovnova ulica (Zbornica za TOI).

Izdajatelj: Zavod za pospeševanje obrti Zbornice za TOI v Ljubljani (odgovoren Milko Krapež.) — Za uredništvo odgovoren: dr. Josip Pretnar.

Tiska tiskarna Merkur v Ljubljani (za tiskarno odgovoren Otmar Mihalek).

Prof. Josip Jeras, vodja jezikovnih tečajev za obrtnike.

POMEN TUJIH JEZIKOV ZA OBRTRNIKA

»Kolikor jezikov znaš, toliko mož veljaš!« Ta znani, stari narodni pregovor je na svetu še vedno v veljavi. Dandanes morda še bolj, ker je borba za obstanek vedno hujša, a napredek na vseh poljih človekovega udejstvovanja nenavadno velik in hiter. V prejšnjih časih, ko še ni bilo železnic, avtomobilov, brzoparnikov, telefona, brzojava in drugih brzih komunikacijskih sredstev, niso bili stiki med poedinimi narodi odnosno državami mogoči v tolikšni meri kakor danes, in zaradi tega znanje tujih jezikov ni imelo onega velikega pomena, ki ga občutimo v naši dobi. Z vsemi izpopolnjenimi in novimi, modernimi komunikacijskimi sredstvi so izginile daljave. Amerika, Sibirija, Japonska itd. so nam danes razmeroma blizu. Izmenjava blaga med poedinimi narodi, industrija, obrt, trgovina in sploh vse svetovno gospodarstvo se je nenavadno dvignilo in pospešilo. Znanje tujih jezikov postaja v zvezi s tem vedno večja potreba.

To potrebo občuti v veliki meri tudi obrtnik. Že od nekdaj so imeli obrtniki navado, da so potovali iz kraja v kraj, iz ene države v drugo. In sicer ne samo zaradi tega, da so si poiskali morebiti boljšega zaslužka, da so videli drugod kaj boljšega in se izpopolnjevali v svoji stroki, marveč tudi iz razloga, da se priuče tujih jezikov. To je bilo posebno velike važnosti in koristi za obrtniški stan malih narodov. Slovenski obrtniki so »vandrali« predvsem v sosedne zemlje: Nemčijo, Italijo in dalje v Švico, Francijo, Anglijo itd. ter se obogatili vračali v svojo domovino. S pridobljenim znanjem in izkušnjami v tujini so dvignili obrt doma, prevzeli so v svoje roke tudi oni obrt, ki pri nas ni bil še razvit in zaseden z doseljenimi inozemci. Med našim obrtništvom sta s tem vzporedno rasla narodna zavednost in ponos.

Svetovna vojna nam je prinesla osvobojenje, ujedinjenje in lastno veliko narodno državo. Jugoslavija je dobila svoje meje v veliko zavist in strupeno jezo naših stoletnih sovražnikov.

Po svetovni vojni zaznamuje obrt kolosalni napredek. Združeni Jugoslovani se moramo zanašati predvsem na lastno moč in delo na vseh področjih narodnega gospodarstva in si iskati poti in načinov za izpopolnjevanje. Poedine države, v prvi vrsti nam nenaklonjene, so zaprle svoje meje, ali pa vsaj onemogočajo na razne načine dostop na njih ozemlje, da bi se videlo, kaj se godi pri njih. Iz tega razloga in pa vsled težkih gospodarskih prilik se naš obrtnik ne more izpopolnjevali v drugih, v obrti naprednejših državah. »Vandranje« obrtnikov iz države v državo je skoraj do cela prenehalo.

In tako postaja pomen tujih jezikov še večji, da more obrtnik vsaj iz tujih strokovnih obrtnih glasil zasledovati napredek in razvoj poedinih obrtov in izrabiti sebi v korist. Slovenskemu odnosno jugoslovanskemu obrtništvu ni potrebno znanje tujih jezikov zaradi občevarja s strankami, ker na domačih flih moramo popolnoma

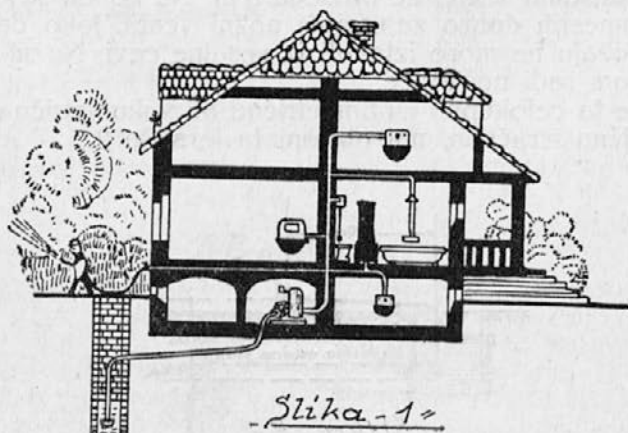
uveljaviti svoj jezik, pač pa za prej omenjene praktične svrhe in pa da dokažemo drugim narodom in še posebej svojim sosedom visoko nadarjenost Slovanov, ki stopajo na plan in ki jim bo pripadla morda v skori bodočnosti usoda Evrope.

Milan Nahtigal, Ljubljana:

LASTNA PRESKRBA HIŠE Z VODO

Naprava za lastno preskrbo vode pride navadno takrat v poštev, če nimamo krajevnega vodovodnega omrežja ali pa, če je radi večje oddaljenosti težko dosegljivo. Toda tudi za večja poslopja in komplekse, n. pr. za velike kmetije, naselbine, vile, hotele, bolnice itd. se taka lastna preskrba vode izplača, če ni voda dobavljena iz omrežja, posebno poceni. Vpeljava takih lastnih, vodnih preskrb se je ravno v zadnjih letih zelo razširila in to v prvi vrsti radi zelo razširjenega električnega omrežja in pa ker nam elektrika nudi komодно in razmeroma ceno izvorno moč za pogon črpalke. Na mesto dosedanjih rabljenih klepalnih in krilnih črpalk z ročnim pogonom, se danes uporabljajo samo še črpalke z motornim pogonom. Če vporabimo črpalke, ki s svojo konstrukcijo odgovarja zahtevam in če je inštalacija brezhibno izvršena, potem zadošča taka naprava vsem zahtevam.

Naprave za lastno vodno preskrbo se danes postavljajo izključno na popoln avtomatičen pogon z vporabo vodnega rezer-

varja. S tem tlačnim vodo-zračnim rezervarjem dobimo pri iztokih vedno svežo in pa higijenično vodo, ki je poleti in pozimi dobro temperirana. Tlačni vodo-zračni rezervar predstavlja zaprto posodo, v kateri se nahaja zrak nad vodno gladino in sicer pod pritiskom, ki zadostuje, da teče voda še na najbolj oddaljenih in najvišjih točkah vodovodnega omrežja pod pritiskom. Če se voda v rezervarju porabi do gotove meje, vklopi tlačni upravljač, ki je

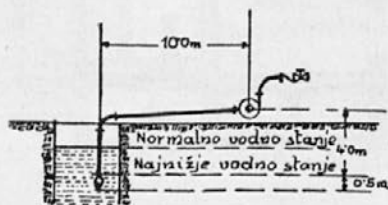
nameščen na rezervarju, avtomatično gonilni elektromotor. Črpalka sedaj zopet napolnjuje rezervar tako dolgo, dokler zrak, ki leži na vodi, ne doseže gotovega pritiska, ki potem avtomatično izključi motor, da črpalka miruje.

Vedno bolj se odvrčamo od starega načina shranjevanja vode v odprti visokostoječi rezervarjih. Neglede na višje montažne stroške, imajo visokostoječi rezervarji to veliko napako, da voda izgubi čistočo in da je poleti topla, pozimi pa premrzla. Samo v podjetjih, kjer rabimo postano vodo, se kombinira visokostoječi in pa tlačni vodni rezervar. Tlačni vodni rezervar nam služi za preskrbo vode za hišno uporabo, medtem ko dobimo od visokostojčnega rezervarja vodo za škropljenje vrta itd.

Gornja slika 1. nam kaže šematično skico take naprave za lastno hišno preskrbo vode. Postavitev take naprave je zelo enostavna in jo lahko napravi vsakdo, kdor se peča z inštalacijo cevi. Vakumetrična sesalna višina ne sme presegati 6 m pri najnižji vodni gladini v vodnjaku, sicer se mora postaviti posebna sesalna naprava za globočino. Radi tega smo primorani postaviti vse črpalke v kletih, kar ima tudi še to prednost, da ostane voda poleti sveža, pozimi pa ne zamrzne.

O posameznih točkah take naprave še omenimo sledeče: V prvi vrsti se moramo prepričati, če da za to določeni vodnjak tudi dovolj vode. Dalje moramo preizkusiti, v kateri globočini še nam vodnjak dá zaželeno vodo. Ozirati se moramo na prehodna in stalna znižanja vodne gladine, pa tudi na eventualno nabiranje blata v vodnjaku. V praksi se mora paziti na to, da celokupna manometrična sesalna višina ne presega 6 m. Na koncu sesalne cevi se mora namestiti dobro zapirajoči nožni ventil, tako da voda v mirnem položaju ne more iztekati iz sesalne cevi. Nožni ventil je obdan s silom radi nečistoče.

Kako se ta celokupna manometrična ali vakumetrična sesalna višina približno izračuna, naj objasni ta-le slika 2.:

Slika - 2.

Sesalna višina, merjena po sliki, znaša 4 m. Navpični sesalni vod je dolg 4,5 m, vodoravni pa 10 m. V sesalnem vodu imamo na koncu še nožni ventil, ki ima tak odpor kakor 5 m dolga cev istega premera. Dalje imamo še lok, ki ima istotako odpor 5 m dolge cevi. Imamo torej razen merjene 4 m sesalne višine premagati še odpor 24,5 m cevne dolžine. Podatki za odpornost v ceveh so sestavljeni

v tabelah in sicer za vse dimenzije po 100 m cevne dolžine. Take tabele se dobijo skoro v vsakem strokovnem koledarju. Za naš slučaj vzemimo cev od 60 mm n. . Potem znaša, gl. tabele, odpor za 100 m cevne dolžine 5. Sesalna odporna višina za naših 24,5 iznosi

$$\frac{24,5 \times 5}{100} = 1,23 \text{ m}$$

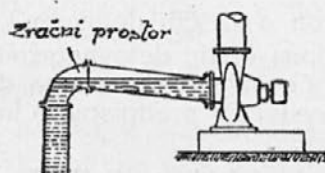
Če ta kvocijent prištejemo sesalni višini, dobimo vakumetrično sesalno višino, torej:

$$4,0 - 1,23 = 5,23 \text{ m.}$$

Čim večji je premer sesalne cevi in čim bolj položno je cev položena, tem manjši je odpor. Zato je vedno bolje, da se vzame premer sesalne cevi nekoliko večji in se tako prepreči možnost krivin.

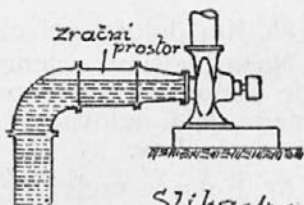
Na koncu še nekaj skic o montaži sesalne cevi. Montirana mora biti tako, da se v njej ne morejo tvoriti zračni prostori. Cevovod je položiti do črpalke z vzponom.

Napačno!

Slika - 3

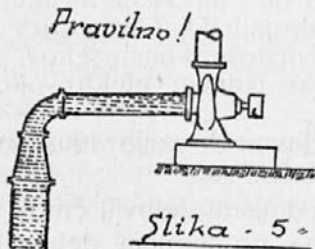
Napačno!

Slika - 4

Slika 3. in 4. kažeta napačno položene sesalne cevi, ker se tu tvorijo zračni prostori. Črpalka pri taki montaži ne more črpati.

Pravilno!

Slika - 5

Slika 5. pa nam kaže pravilno montažo.

Dr. Josip Pretnar:

PRIPRAVA ZA MOJSTRSKI IZPIT

(Vprašanje in odgovori za teoretično preizkušnjo.)

(Nadaljevanje.)

III. Predpisi za zaščito delavstva.

83. Kaj urejujejo predpisi za zaščito delavstva?

Oni urejujejo položaj pomožnega osebja v obrtnih, trgovskih in industrijskih podjetjih, osobito delovni čas, počitek, nočno delo in zdravstvene pogoje, katerim morajo ustrezati delavnice. Ti predpisi urejujejo tudi one institucije, ki jim je naloženo skrbstvo za delavstvo.

84. Kateri zakoni in uredbe o zaščiti delavstva so najvažnejši?

Zakon o zaščiti delavcev, pravilnik o higijenskih in tehničnih varnostnih odredbah v podjetjih, uredbe o delovnem času v obrtnih podjetjih in uredba o odpiranju in zapiranju obratov.

85. Ali vsebuje tudi obrtni zakon predpise za zaščito delavstva.

Obrtni zakon vsebuje take predpise v poglavju o pomožnem osebju.

86. Kaj določa najvažnejšega zakon o zaščiti delavcev?

Najvažnejši so v tem zakonu predpisi glede delovnega časa, glede podaljšanja delovnega časa, plačevanja prekournega dela, nočnega dela, delovnega počitka, zdravstvenih predpisov in kazni radi prestopkov.

87. Kako je urejen delovni čas v rokodelskih podjetjih?

Delovni čas znaša pri rokodelskih podjetjih 8 do 10 ur na dan in sicer:

1. največ 8 ur na dan ali 48 ur na teden v livarnah kovin in svinčenih izdelkov, grafičnih podjetjih, izdelovalnicah zrcal in brusilnicah stekla, kemičnih čistilnicah in barvarnah obleke in perila;

2. največ 9 ur na dan ali 54 ur na teden pri delih kovinskih strugarjev, pilarjev, strojnih ključavničarjev, kovinotiskarjev, galvanoplastikov, ortopedistov, kamnosekov, izdelovalcev lesenih predmetov za kovinske izdelke, elektro-akumulatorskih delavnic, vulkanizatorjev gume;

3. Pri ostalih delavnicah velja 10urni delavnik tako, da na teden ne znese več kot 60 ur.

88. Ali se sme podaljšati delovni čas?

Podaljšati se sme pri 8urnem delavniku za 2, pri 9urnem delavniku pa za 1 uro, če obstoja pismen dogovor, za največ 2 uri, če je to potrebno radi čiščenja in pripravljanja strojev in podobnih del, ali če to zahtevajo razlogi višje sile.

89. Kako se plačuje prekourno delo?

Plačati se mora 50 % višje kakor znaša mezda za redno delo. Ta povišek velja tudi za akordno delo.

90. Kateri delavci ne smejo biti zaposleni ponoči?

Žene brez ozira na njihovo starost in moški delavci izpod 18 let starosti ne smejo biti zaposleni v nočnem času, t. j. od 20. ure zvečer do 5. ure (v pekarnah do 4. ure) jutraj.

91. Pod katerim letom starosti se pomožni delavci sploh ne smejo zaposliti v rokodelskih delavnicah?

Pod 14. letom starosti.

Kako so še zaščiteni mladostni delavci?

Mladostni delavci (vajenci) pod 16. letom starosti ne smejo biti zaposleni več kot 8 ur dnevno. Vajencem pod 18. letom starosti se mora dati ob nedeljah popoln odmor.

92. Kako je urejen nedeljski počitek?

Ob nedeljah je zabranjeno pomožnemu osebju vsako delo. Nedeljski počitek mora trajati najmanj 36 ur. Izjemoma sme delati v fotografskem obrtu cel dan, v mesarskih, pekovskih in brivsko-frizerskih pa dopoldne. Temu osebju pa morajo dati zato gospodari primeren odmor med tednom.

93. Kaj se zahteva za zaščito zdravja pomožnih delavcev?

Delavnice in delavska stanovanja morajo biti zdrava, zračna, čista, primerno razsvetljena in preskrbljena z vodo, delovni prostori, stroji, orodje in podobno mora biti urejeno tako, da ne preži delavcu nevarnost, da se ponesreči, okuži ali oboli, število zaposlenih delavcev ne sme biti toliko, da bi bila delavnica prenatrana.

94. Kaj je inspekcija dela?

Inspekcija dela je urad, ki nadzoruje ali se drže delodajalci in delavci predpisov o zaščiti delavcev. V ta namen pregleduje po svojih uradnih osebah delavnice in delavska stanovanja, odreja, kar smatra za potrebno, da se zadosti predpisom ter izreka za prestopke tudi kazni. Inspekcija dela za Dravsko banovino se nahaja v Ljubljani. O pritožbah proti odlokom tega urada odloča ministrstvo za socialno politiko.

95. Kaj je borza dela?

Borza dela je urad, ki posreduje delavcem službo. Taki uradi se nahajajo v vseh večjih mestih.

96. Kaj je delavska zbornica?

Delavska zbornica je predstavništvo delavcev, ki ima namen ščititi gospodarske, izobraževalne in socialne interese delavcev. Za dravsko banovino obstoja Delavska zbornica v Ljubljani.

IV. Zavarovanje delavcev.

97. Kakšno zavarovanje delavcev poznamo?

Zavarovanje za slučaj bolezni in za slučaj nezgode. Zakon o zavarovanju delavcev določa še, da morajo biti delavci zavarovani tudi za slučaj onemoglosti, starosti in smrti, vendar pa ta panoga zavarovanja za enkrat še ni izvedena.

98. Kdo mora biti zavarovan?

Vse osebe, ki dajejo v območju kraljevine Jugoslavije stalno ali začasno in na podlagi kakršnegakoli delovnega razmerja svojo telesno moč ali duševno delo v najem; sem spadajo torej vsi vajenci in pomočniki, tudi če so v delavnici svojih staršev.

99. Kje so delavci zavarovani?

Pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev. Za Dravsko banovino obstoja ta urad v Ljubljani. Označuje se kratko »OUZD v Ljubljani«. OUZD ima v poedinih večjih krajih zunaj Ljubljane svoje poslovalnice. V državi je več okrožnih uradov za zavarovanje delavcev. Ti imajo svojo centralo, kateri so podrejeni v Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev, ki se nahaja sedaj v Zagrebu in ki je podrejena ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje.

100. Katere dolžnosti ima delodajalec (mojster)?

Mojster mora prijaviti Okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev ali poslovalnici vsakega vajenca ali pomočnika najkasneje v 8 dneh po vstopu v službo. V enakem roku mora prijaviti izstop iz službe pa tudi vsako izpremembo, ki bi vplivala na višino prispevkov ali obveznost zavarovanja, n. pr. povišanje ali znižanje mezde, položaja delavca, izpremembo v lastništvu obrata itd.

Delavca, ki ga namerava mojster zaposliti manj kot 8 dni, mora takoj prijaviti in obenem navesti dan, ko preneha službeno razmerje.

101. Kaj mora storiti mojster, ako se delavec ponesreči?

Vsako nesrečo, ki se pripeči delavcu pri delu ali na službenem potu, mora mojster prijaviti s posebnim formularjem v 24 dneh potem, ko za to zve ter obenem pozvati zdravnika.

102. Kakšne posledice ima zamuda prijave ali neresnična prijava?

Mojster mora plačati vse zaostale prispevke, vse denarne podpore in zdravilne stroške še za čas do 8 dni po dnevu zakasnele prijave ter vso škodo, ki je nastala, ker ni prijavil izpremembe v delovnem razmerju ali ker je napravil neresnično prijavo. Poleg tega zadene mojstra še kazen.

103. Kakšni prispevki se morajo plačevati za zavarovanje?

Plačevati se morajo posebni prispevki za bolniško in posebni za nezgodno zavarovanje. Prispevke za bolniško zavarovanje trpi polovico mojster (za vajence obe polovici!), polovico pa delavec, za nezgodno zavarovanje plača celoten prispevek mojster.

104. Kako visoki so prispevki za bolezensko zavarovanje?

Ti prispevki so odvisni od višine mezde, ki jo prejema zavarovanec. V ta namen so razvrščeni zavarovanci sedaj v 12 mezd-nih razredov po Din 6.—, 8.—, 9.60, 11.60, 14.—, 16.80, 20.—, 24.—, 28.80, 34.—, 40.— in 48.— dnevne zavarovane mezde. Pri tem se računajo vsi prejemki, hrana, stanovanje itd. pa se preračuna na odgovarjajočo vrednost v denarju. Vajenci in vsi, ki ne zaslužijo

ničesar, so uvrščeni v najnižji razred. Prispevek ne sme biti tedensko manjši kakor 24 % in ne večji kot 42 % od zavarovane mezde.

105. Od česa je odvisna višina prispevka za nezgodno zavarovanje?

Ta prispevek se ravna po višini zavarovane mezde in po nevarnosti dela, ki ga opravlja zavarovanec. V ta namen so uvrščene posamezne stroke v posebne nevarnostne razrede. Čim višji je nevarnostni razred, tem višji odstotek zavarovane mezde se mora plačevati.

106. Kako zve mojster za višino prispevka?

Okrožni urad za zavarovanje delavcev mu pošlje plačilni nalog. V tem je naveden znesek prispevka, poleg tega pa še prispevek za borzo dela, ki ga trpi polovico mojster in prispevek za delavsko zbornico, ki ga trpi delavec.

107. Kdaj se plačuje prispevek?

Najkasneje v 8 dneh po prejemu plačilnega naloga.

108. Ali je mojster upravičen do odtegljajev?

On sme odtegniti del, ki ga mora plačati delavec, toda najdalje v teku enega meseca po izplačilu mezde, od katere bi bil smel odtegniti.

109. Kaj dobiva zavarovanec, če zboli?

V tem slučaju dobiva brezplačno zdravniško pomoč, zdravila in če ne more delati več kot tri dni, tudi hranarino v višini $\frac{2}{3}$ zavarovane mezde dnevno, vse to pa najdalje za 26 tednov. Enako imajo tudi člani družine, ki ne služijo in živijo z zavarovancem v skupnem gospodinjstvu, pravico do brezplačnega zdravljenja in zdravlil. V slučaju smrti dobe svojci pokojnika pogrebno, ki znaša tridesetkrat toliko kakor dnevna zavarovana mezda.

110. Kaj dobiva zavarovanec, če se ponesreči?

Zavarovanec dobi brezplačno zdravniško pomoč, zdravila in hranarino (najdalje do konca 10 tednov po poškodbi), rento pa, če je nesposoben za delo in sicer šele od enajstega tedna dalje, preje pa le, odkar mu je bila ustavljena hranarina. Če umre, dobiva poleg pogrebne, vdova, dokler se ne omoži, otroci pa do 16. leta starosti, če pa se šolajo, najdalje do 24. leta starosti rento.

V. Davki.

111. Kateri davki so za obrtnika najvažnejši?

Pridobnina, davek na poslovni promet, luksuzni davek in uslužbenški davek ali davek od ročnega dela.

112. Kaj je pridobnina?

Pridobnina je davek, ki ga plačuje obrtnik od čistega dohodka (dobička) iz svojega obrtnega podjetja.

113. Kako se izračuna čisti dohodek?

Ta se izračuna tako, da se od kosmatega dohodka odbijejo ti-le stroški:

a) najemnina za poslovne prostore v tuji zgradbi ali najemna vrednost takih prostorov v lastni zgradbi;

b) plače in mezde pomožnega osebja in služabništva v denarju in v naravi;

c) obresti dolgov, ki obremenjujejo obrt, kolikor so posamezno in z navedbo primerov izkazane in dokazane;

č) odpisi za amortizacijo strojev in za ostali mrtvi inventar, pa tudi za amortizacijo zgradb, ki niso zavezane davku na zgradbe;

d) dejansko plačani davki in doklade, izvzemši pridobnino, dalje takse in carine, prispevki za zavarovanje delavcev in nameščencev ter premije za zavarovanje zgradb in obratovališča, blaga in strojev;

114. Kateri stroški se ne morejo odbiti?

Od kosmatega dohodka se ne morejo odbiti:

a) izdatki za povečavo obrača, za povečavo osnovne glavnice ali za poravnavo dolgov;

b) pridobnina;

c) odškodnina za delo rodbinskih članov v obrtu, če žive skupaj z davčnim zavezancem;

č) darila in nedogovorjene nagrade uslužbencev;

d) stroški za gospodinjstvo;

e) obresti od lastne ali tuje vložene glavnice, kakršnekoli oblike;

f) izgube iz prejšnjih let.

115. Koliko znaša pridobnina?

Razlikovati je tri skupine:

1. Skupina, ki plačuje 10 % od čistega dohodka. Sem spadajo obrtna podjetja, ki prodajajo ne samo svoje lastne izdelke, temveč tudi take, ki so jih v ta namen nabavila drugod.

2. Skupina, ki plačuje 8 % od čistega dohodka, to so podjetja, ki se omejujejo na proizvodnjo in prodajo samo lastnih izdelkov, ki pa delajo s pogonskimi stroji ali pa z več nego 4 kvalificiranimi pomočniki.

3. Skupina, ki plačuje 6 % od čistega dohodka, to so vsa ostala obrtna podjetja.

116. Kaj se še plačuje v zvezi s pridobnino?

K pridobnini je treba plačevati še dopolnilni davek ter občinske in banovinske doklade.

117. Koliko znaša dopolnilni davek?

Dopolnilni davek k pridobnini znaša od skupnih čistih dohodkov:

do	10.000.—	Din	.	.	.	.	.	.	2	%
nad	10.000.—	"	do	20.000.—	Din	.	.	.	2,5	%
"	20.000.—	"	"	30.000.—	"	.	.	.	3	%
"	30.000.—	"	"	50.000.—	"	.	.	.	4	%
"	50.000.—	"	"	70.000.—	"	.	.	.	5	%
"	70.000.—	"	"	90.000.—	"	.	.	.	6	%
"	90.000.—	"	"	120.000.—	"	.	.	.	8	%
"	120.000.—	"	"	150.000.—	"	.	.	.	10	%
"	150.000.—	"	"	.	.	.	.	.	12	%

Za večino obrtnikov prihaja tedaj v poštev v splošnem le dopolnilni davek od 2 % do 3 %.

118. Kaj je občinska in banovinska (avtonomna) doklada?

To je doklada na iznos predpisane pridobnine, ki se pobira za kritje izdatkov v korist občine in banovine v določenih odstotkih. Banovinska doklada znaša n. pr. sedaj 60 %, občinske pa se gibljejo povečini od 50 %—200 %.

119. Kdaj prične za pridobnino davčna obveznost in kdaj prestane?

Davčna obveznost se prične s prvim dnevom prihodnjega meseca po ustanovitvi podjetja ali otvoritvi obrata, prestane pa koncem enega meseca, ko je davčni zavezanec dokazano prodal podjetje ali obrat ali je podjetje ali obratovanje popolnoma in trajno prestalo. To velja tudi za one, ki obratujejo brez obrtnega pooblastila (obrnega lista). V davčnem oziru je merodajno le, kdaj je davčni zavezanec dejansko, četudi morebiti neupravičeno pričel obratovati.

120. Kakšne dolžnosti ima obrtnik glede prijave in odjave obrtovanja?

Vsak obrtnik, ki je začel obrtovati na novo, mora to prijaviti pristojnemu davčnemu oblastvu najkasneje v 14 dneh. O prijavi izda davčno oblastvo povrtilo. Prav tako in v enakem roku mora prijaviti tudi prestanek obrtovanja. Kdor te prijave ne izvrši, se kaznuje z globo od 50 do 500 Din.

121. Kaj je davčna osnova?

Davčna osnova je ugotovljeni letni čisti dohodek od obrta v poslovnem letu, minulem pred davčnim letom. Pri novih podjetjih odmeri pridobnino davčna uprava začasno in v sorazmerju s kakim drugim sličnim obratom, ki že plačuje pridobnino; končno osnovo pa ugotovi davčni odbor.

122. Na kakšni podlagi se določi davčna osnova?

Osnova za odmero pridobnine se določi na podlagi davčne prijave (davčne napovedi), ki jo mora vsak obrtnik vložiti na obči javni poziv in v roku, ki je določen v tem pozivu. Kdor ne predloži prijave, plača kazen 3 %, če je pa ne predloži v 8 dneh niti na pisnem pozivu, plača kazen 10 % predpisane pridobnine.

123. Kdo določa davčno osnovo?

Davčna uprava sestavlja predloge za obdačenje poedinih obrtnikov, davčno osnovo poedincev pa določa nato davčni od-

bor, ki obstoji iz predsednika in 4 članov. Predsednik je predstojnik davčnega oblastva, od članov pa določi enega davčno oblastvo druge stopnje (finančna direkcija), ostale tri člane pa izvoli izmed davkoplačevalcev občinski odbor onih krajev, za katere se odmerja davek.

124. Kdaj je davčni odbor vezan na podatke prijave?

Če predloži davčni zavezanec davčno prijavo (davčno napoved) ali predloži na izrecni poziv davčnega oblastva začetni in končni inventar ter bilanco in račun izgube in dobička po načinu rednega knjigovodstva, se ugotovi čisti dobiček na podlagi teh podatkov, ako se davčni odbor prepriča, da so podatki in računi sestavljeni po zakonskih predpisih in redno vodenih trgovskih knjigah.

125. Kako postopa odbor, če prijava ni pravilna?

Če pa se davčni odbor prepriča, da podatki in računi niso verodostojni, ali da so računi sestavljeni po neredno vodenih trgovskih knjigah, oceni čisti dohodek sorazmerno z onimi obrači, katerih čisti dohodek je ugotovljen po predpisih zakona.

126. Kako se vrši ocena, če se čisti dohodek ne more ugotoviti s primerjavo z drugimi podobnimi obrači?

V takem primeru oceni davčni odbor čisti dohodek po svobodnem prevdarku na podlagi uradnih pripomočkov, s katerimi razpolaga, pa tudi po knjigah in drugih podatkih, ki jih je morebiti predložil obdačenec. Pri tem vpoštevava višino vložene glavnice in opravljenega prometa kakor tudi možni dohodek po posebnih krajevnih in splošnih pogojih.

127. Kako se plačuje davek od novih obračtov, dokler se ne ugotovi prvi letni čisti dohodek?

Dokler se ne ugotovi prvi letni čisti dohodek, plačujejo davčni zavezanci od novih obračtov davek začasno v sorazmerju s podobnimi že obdačenimi obrači. Ko pa se pozneje ugotovi čisti letni dohodek, se izvrši končna odmera in sicer za prihodnjo davčno dobo in za pretekli del prvega poslovnega leta. Če je n. pr. obrtnik otvoril delavnico 1. aprila, se za dobo do konca leta odmeri pridobnina po dohodkih, kakor jih je približno pričakovati. Prihodnje leto pa odmeri davčni odbor pridobnino za naslednje leto po dohodkih, ki jih je obdačenec dejansko dosegel od 1. aprila do konca leta.

128. Kako zve obrtnik, koliko je ocenjen njegov čisti dohodek?
O tem ga obvesti davčno oblastvo.

129. Kdaj se mora vložiti pritožba?

V 30 dneh po obvestilu in sicer pisмено ali na zapisnik pri davčnem oblastvu (kolek 20 Din).

130. Kdo odloča o pritožbah radi pogrešne ocene?

Reklamacijski odbor, ki obstoji iz 8 članov. Od teh imenujejo polovico zbornice.

131. Kdaj zapade davek in kdaj se mora plačati?

Dne 1. januarja, 1. aprila, 1. julija in 1. oktobra vsakega leta. Plačati pa ga je treba do 15. dne prihodnjega meseca.

132. Kakšne so posledice, če se davek ne plača pravočasno?

Izterja se prisilno in zaračunajo se poleg stroškov izvršbe (rubeži) še 6 % zamudne obresti. (Nadaljevanje sledi.)

KATERI KANDIDATI SO PRESTALI MOJSTRSKI IZPIT?

V naslednjem nameravamo priobčiti imena kandidatov, ki so pri komisijah Zbornice za TOI v Ljubljani, Novem mestu, Celju in Mariboru doslej prestali mojstrski izpit. S tem bo ustrezno ne samo želji, da dobi obrtniška javnost pregled za poedine stroke, kar bo zelo važno za našo obrtno politiko, temveč se bo obenem tudi pokazalo, koliko dela se je pri tem opravilo, ki je velikega pomena za povzdig obrtniške strokovne izobrazbe in kvalitete dela. — Pri tem bomo izpustili imena kandidatov, ki izpita niso prestali, ker je dovolj, ako se pokaže v številkah, koliko jih je padlo. To bomo priobčili na drugem mestu.

Pregled, ki ga priobčujemo, bomo delili tako, da bodo navedeni najpreje kandidati iz leta 1932 in potem kandidati v letu 1933, to pa po strokah z imenom in bivališčem. V bodočem letu se bo ta pregled objavljal v vsaki številki Obrtniškega Glasnika sproti. Obrtniški javnosti bomo radi ustregli tudi z drugimi podatki, ki se morejo priobčiti, ako nam sporoči svoje želje konkretno.

LETO 1932.**Zbornična komisija v Celju.**

(Od 23. septembra do 31. decembra 1933.)

Čevljarji:

Borščak Anton, Breg pri Celju, Kač Franc, Celje, Leben Franc, Laško, Matko Franc, Braslovče, Meserko Franc, Zg. Obrež, Vodeb Vincenc, Celje, Volčanšek Josip, Št. Lenart.

Krojači:

Filej Janez, Loče, Lapornik Franc, Celje, Uršič Anton, Celje, Vodičar Andrej, Celje.

Šivilja:

Vehovec Rozalija, Zabukovec.

Peki:

Cvelbar Franc, Radeče, Emeršič Alojz, Gaberje, Kohne Edvard, Celje, Kralj Maks, Mislinje, Pančič Karel, Celje, Toff Josip, Celje, Ungvari Ivan, Vojnik.

Mesarji:

Sovinc Alojz, Celje, Sovinc Franjo, Celje, Plauštajner Josip, Sv. Jurij, Romih Franc, Vitanje, Starček Stanislav, Rogatec, Širnik Guidon, Dravograd, Vitrih Jožef, Šoštanj.

Klobasičar:

Krautberger Ivan, Škofjavas.

Mizarji:

Gričar Rudolf, Radeče, Jazbec Anton, Sv. Jurij, Kropivšek Josip, Sv. Jurij ob Taboru, Malgaj Joško, Škofjavas, Marovi Viljem, Rečica ob S.

Kovača:

Čušnik Martin, Stolvnik, Tkavc Alojz, Rečica ob Savinji.

Ključavničarja:

Jereb Ivan, Trbovlje, Možina Jakob, Trbovlje.

Mehanik:

Mežek Franc, Celje.

Kleparja:

Jevšenak Ivan, Radeče, Šauberger Franjo, Laško.

Lončar:

Slante Andrej, Sv. Jurij ob južni železnici.

Zbornična komisija v Ljubljani.

(Od 1. julija do 31. decembra 1932.)

Pečar:

Oselj Vinko, Kranj.

Steklarja:

Jeran Ivan, Ljubljana, Lovrec Ivan, Spuhlja — Pluj.

Kovači:

Blažič Vinko, Vodice, Boncelj Alojzij, Goriče — Preddvor, Nagode Ivan, Blažna Brezovica — Vrhnika, Škulj Franc, Rašica — Vel. Lašče, Šter Leopold, Predoslje pri Kranju, Trček Jernej, Kladje — Oselica, Volc Ivan, Radeče — Planica.

Ključavničarji:

Briški Jožef, Ljubljana, Kosec Maksim, Mengeš, Kuk Ivan, Stožice, Marin Andrej, Suhadole — Komenda, Rupar Janez, Škofja Loka, Simon Franc, Vrhnika.

Kleparji:

Korn Teodor, Ljubljana, Rueh Riko, Brežice, Žgajnar Bogomir, Mirna, Žnidaršič Matija, Jarše — Moste pri Ljubljani.

Kolarji:

Bokalič Franc, Mengeš, Pečnik Ignacij, Strahinj pri Kranju, Skodlar Ivan, Dobrava.

Mizarji:

Hafner Anton, Pržanj — Št. Vid, Hribar Ivan, Jereka, Boh. Srednja vas, Kern Peter, Lahovče — Kamnik, Koncilja Gvido, Jeranovo — Mekinje, Košnjek Franc, Strahinj — Naklo, Kregar Ivan, Št. Vid nad Ljubljano, Križaj Janez, Godešič — Škofja Loka, Lovšin Josip, Goriča vas — Ribnica, Moljk Alojzij, Gorenja vas — Logatec, Starec Stefan, Goriča vas — Ribnica, Svetek Viktor, Ljubljana, Škof Ivan, Komanija — Dobrava, Šteblaj Josip, Ig — Studenec, Zabukovec Jožef, Mala Slivica — Vel. Lašče.

Lesni slugar:

Čakš Vladimir, Zg. Šiška.

Rezbar:

Pengov Božidar, Ljubljana.

Pozlaťar:

Pengov Božidar, Ljubljana.

Knjigovezi:

Gulič Dragotin, Ljubljana, Kaspar Josip, Maribor, Muzlovič Franc, Ljubljana.

Vrvarji:

Bajželj Franc, Grosuplje, Ivačič Marjan, Krško, Zaman Silvester, Ljubljana.

Barvarji in kemični čistilci:

Biško Karl, Ljubljana, Reich Leon, Ljubljana, Šegović Jakob, Radovljica.

Krojači:

Brinšek Jožef, Sv. Gregor — Ortnek, Gorenc Leopold, Zg. Šiška, Ilc Alojzij, Vel. Lašče, Kavčič Valentin, Jesenice, Novak Franc, Hlebše — Vel. Lašče, Oblak Leopold, Stara vas — Žiri, Stupica Alojzij, Retje — Loški potok, Sinkovec Karl, Stara vas — Žiri, Venturini Alojzij, Globel — Sodražica.

Damske krojačice:

Gorjanc Angela, Ljubljana, Grošelj Amalija, Ljubljana, Matul-Schlamberger Marja, Moste pri Ljubljani, Suštar Tončka, Ljubljana.

Modistinja:

Sekač Aleksandra, Moste pri Ljubljani.

Dežnikarja:

Abramov Adrian, Kamnik, Zadavec Jurij, Ljubljana.

Cevljarji:

Breznikar Josip, Smartno pri Litiji, Darovič Ivan, Kočevje, Dobre Tomaž, Sneberje, Franko Jožef, Zminec — Škofja Loka, Kumše Franc, Sneberje — Dev. Mar. v Polju, Markovič Franc, Ljubljana, Repar Janez, Ig — Studenec, Rink Vladimir, Žiri, Stober Ivan, Zavodna — Celje, Žitnik Dominik, Junče — Ornek.

Brivci:

Habicht Leopold, Ljubljana, Kliš Franc, Rudnik pri Ljubljani, Kramar Franc, Ljubljana, Molan Karl, Št. Lenart — Brežice, Spindler Gabrijel, Ljubljana, Strgar Jožef, Ljubljana.

Peki:

Cesnik Leopold, Zalog pri Ljubljani, Deržič Vinko, Ljubljana, Eržen Ferdinand, Koroška Bela, Jurca Franc, Škofja Loka, Košak Rudolf, Jesenice, Mervar Josip, Ljubljana, Poženel Stanko, Ljubljana, Radanovič Ivan, Ljubljana, Smrke Anton, Ljubljana.

Mesarji:

Abranovič Ivan, Ljubljana, Anžič Alojzij, Dobrunje, Hrovat Anton, Ljubljana, Javornik Jože, Studenec — Ig, Kokalj Anton, Tržič, Kores Ivan, Sv. Lovrenc na Pohorju, Ocvirk Rudolf, Ljubljana, Potočnik Franc, Zagorje ob Savi, Remic Franc, Ljubljana, Rupnik Anton, Hoferšica, Slemenšek Franc, Dev. Marija v Polju.

Tiskarnar:

Sušec Janko, Gornja Radgona.

Cinkografa:

Maruna Ivan, Ljubljana, Palek Vekoslav, Ljubljana.

Fotografi:

Gostinčar Franjo, Zg. Šiška, Houdkova Aleksandra, Bled, Lampič Peter, Stožice, Raznožnik Franc, Jesenice.

Instalacije vodovodnih in kanalizacijskih naprav:

Korn Henrik ml., Ljubljana, Nahligal Milan, Ljubljana, Turk Josip, Toplice — Zagorje, Rueh Riko, Brežice, Wostner Ivan ml., Moste pri Ljubljani.

Plinske instalacije:

Novak Peter, Zg. Šiška.

Dimnikarji:

Bauer Miha, Kočevje, Bizjak Ferdinand, Ljubljana, Fuchs Benjamin, Soštanj, Juh Franc, Ljubljana, Kocjan Viljem, Trbovlje, Kralj Jože, Dol. Logatec, Križanič Josip, Ljubljana, Krklec Ivan, Maribor, Petelinšek Rudolf, Ljubljana, Robek Franc, Braslovče, Rogelj Anton, Ljubljana, Slumberger Ivan, Ljubljana.

Zbornična komisija v Mariboru.

(Od 1. septembra do 31. decembra 1932.)

Lončar:

Zököš Anton, Prosečka vas, Murska Sobota.

Kovači:

Mesarič Andrej, Lipovci, Dol. Lendava, Tkalec Štefan, Lipa, Dol. Lendava, Zvernik Alojzij, Reka, Maribor d. breg, Žiško Karel, Petrovci, Mur. Sobota.

Ključavničar:

Sekač Vaclav, Pragersko, Maribor desni breg.

Mehaničar:

Zaverški Ivan, Ptuj.

Urarja:

Dittrich Franc, Murska Sobota, Negele Josip, Maribor.

Kolar:

Zamuda Franc, Zamušani, Ptuj.

Sodarji:

Drole Franc, Vransko, Celje, Kager Ferdinand, Backova, Maribor l. breg, Savnik Franc, Vel. Obrež, Ptuj.

Mizarji:

Blagovič Janez, Sp. Kamenščak, Ljutomer, Gornjak Friderik, Pobrežje, Maribor d. breg, Horvat Ivan, Sp. Gašteraj, Maribor l. breg, Ozvalič Evgen, Kančevci, Murska Sobota, Pečnik Franc, Maribor, Wicher Alfred, Maribor.

Sirugar:

Dora Franc, Molvarjevci, Dol. Lendava.

Strojar:

Šterlek Franc, Zg. Duplek, Maribor levi breg.

Tapeinik:

Mlekuž Valter, Maribor.

Krojači:

Sagadin Leopold, Maribor, Šluhec Vinko, Maribor, Verdnik Viktor, Maribor.

Krojača ženskih oblek:

Kosi Mirko, Maribor, Zentrich Gizela, Maribor.

Cevljarji:

Babič Leopold, Maribor, Donša Franc, Bakovci, Murska Sobota, Felbar Franc, Rinkovec, Dol. Lendava, Gregor Janez, Murska Sobota, Holderjan Anton, Vuhred, Prevalje, Horvat Lovrenc, Polanci, Ptuj, Komperšak Evald, Vukovski dol, Maribor I. breg, Klemenčič Martin, Veličane, Ptuj, Kraner Ciril, Verjane, Maribor I. breg, Ladinek Franc, Sv. Lovrenc, Maribor d. breg, Marič Alojzij, Murski Črnci, Murska Sobota, Rajh Stefan, Pobrežje, Maribor d. breg, Ros Franc, Gor. Radgona, Ljutomer, Vaupotič Jakob, Lesniški vrh, Ptuj.

Krznar:

Schoper Julijana, Maribor.

Modistinji:

Gorupič Ivanka, Maribor, Nožir Ana, Tezno, Maribor d. breg.

Mlinarja:

Bedök Stefan, Molvarjevci, Dol. Lendava, Kolenko Josip, D. Bistrica, Dol. Lendava.

Brivec:

Bajt Ludovik, Maribor.

Peki:

Berlinger Janez, Vumbah, Ptuj, Berlinger Karl, Oplotnica, Konjice, Berlinger Maks, Sv. Jurij, Maribor I. breg, Geuer Alfred, Pekel, Maribor d. breg, Kaukler Filip, Maribor, Kos Matija, Maribor, Kovačič Anton, Kozminci, Ptuj, Reisman Karel, Slat. Radenci, Ljutomer, Sehazi Adalbert, Maribor, Wutholen Leopold, Krčevina, Maribor I. breg, Wrentschur Herman, Podvelka, Maribor levi breg.

Mesarji:

Čuček Alojzij, Maribor, Jelšek Josip, Maribor, Kolerič Joško, Pobrežje, Maribor d. breg, Klavž Ivan, Maribor, Leyrer Josip, Maribor, Miklavc Viktor, Črna, Prevalje, Parhe Josip, Farna vas, Prevalje, Potrč Henrik, Tezno, Maribor d. breg, Šnuderl Joško, Maribor, Spes Leopold, Studenci, Maribor desni breg, Tušek Jurij, Sv. Vid, Ptuj, Trček Mihael, Maribor, Weitzl Edvard, Maribor, Zabasu Ivan, Maribor, Zupanič Franc, Maribor.

Klobasičarja:

Dolinšek Stefan, Maribor, Leyrer Josip, Maribor.

Zbornična komisija v Novem mestu.

(Od 1. oktobra do 31. decembra 1933.)

Mizarja:

Barbič Franc, Brod — Novo mesto, Fink Franc, Obrh — Toplice.

Sivilja:

Hočevar Alojzija, Lipovec, Koš pri Semiču.

Cevljarja:

Henigman Maks, Toplice — Novo mesto, Zalokar Franc, Mali Cirknik, Št. Rupert.

Pek:

Obajdin Josip, Črmošnjice pri Semiču.

Mesarji:

Brekan Ivan, Št. Janž na Dolenjskem, Kramarič Slavko, Brezina, Zakot — Brežice, Majerle Ivan, Stari trg ob Kolpi, Malič Kazimir, Vinica pri Črnomlju, Meznaršič Alojzij, Novo mesto, Miklič Jožef, Zužemberk, Stanič Ignacij, Sv. Križ, Kostanjevica.